AVİM
AVRASYA İNCELEMELERİ MERKEZİ
CENTER FOR EURASIAN STUDIES

AVİM Yorum • No: 2019 / 65 • Ekim 2019

KURULUŞUNUN 10. YILINDA TÜRK KONSEYİ

Ceyda ACİCBE

Analist

Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı 3 Ekimde 10. yıl dönümünü idrak etmekte olduğumuz Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Gününü, 15 Ekim 2019 tarihinde Baküde düzenlenecek Türk Konseyi (Türk Keneşi) VII. Zirvesine Özbekistanın da tam üye olarak katılımına ve Türk Konseyi Avrupa Ofisinin faaliyete geçmesine tanık olduğumuz, dolayısıyla birlikteliğimizin pekiştiği bir dönemde kutlamaktayız şeklinde bir yazılı açıklamada bulunuldu[1]. 10 yıl önce Nahçivan Anlaşmasının imzalandığı tarih olan 3 Ekimde Dışişleri Bakanlığı tarafından yapılan bu açıklamada ayrıca Dost ve kardeş Türk Cumhuriyetlerinin ortak dil, tarih ve kültüründen güç alan Türk Konseyi Avrasya coğrafyasında barış, istikrar ve refaha önemli katkılar sağlamak hedefiyle geleceğe ilerlemektedir. ifadelerine yer verildi[2].

Bilindiği üzere, 1991 yılında SSCBnin dağılmasının ardından ortaya çıkan koşullar pek çok bölgesel işbirliği girişimlerinin başlamasına imkân vermiştir. Bağımsızlıklarını kazanan devletlerin bölgesel işbirliği çalışmaları ile siyasi ve ekonomik dönüşümlere hız verdiği bölgelerden biri de Orta Asya olmuştur. Orta Asya Türk Cumhuriyetleri ile çok yönlü ve köklü bağları bulunan Türkiyenin bölge ile ilişkilerinin hareketlenmesinin önünü açan Türk Konseyi, diğer adıyla Türk Dilli Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi, şüphesiz ki artan bir önem kazanmaktadır. Avrasyanın önemli bağlantı noktalarını oluşturan Türkiye ve Orta Asyada yer alan Türk cumhuriyetleri küresel dengelerin ve mevzilenmelerin değişim içinde olduğu bir dönemde Türk Dünyasını şekillendirmeye başlamışlardır.

Siyasal, ekonomik, askeri ve sosyal alanda işbirliği çalışmalarına 3 Ekim 2009 yılından beri devam eden bölgesel işbirliği örneklerinden birini Türk Konseyi oluşturmaktadır. Türk Dili Konuşan Ülkeler Devlet Başkanları Zirveleri süreci ile başlayan bu yapı başlangıçta bir forum olarak ortaya çıkmış, kurumsallaşma yolunda ilk adımını 10 yıl önce Nahçıvan Anlaşması ile atmıştır. Anlaşmaya imza atan kurucu üyeler arasında Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan ve Türkiye yer almaktadır. Türk Konseyi kurulduğu günden bu yana bölgesel işbirliğini üye ülkeler arasında ve farklı alanlarda çeşitlendirmeye ve geliştirmeye çalışmaktadır. Son dönemde bölgesel kalkınmayı hedefleyen ekonomik işbirliği çalışmalarının yanı sıra Orta Asyada barış ve güvenliğin korunması ile iyi komşuluk ilişkilerinin geliştirilmesi gibi konularla ilgilenen Türk Konseyi, küresel gelişmedeki yerini her geçen gün daha da kuvvetlendirmektedir

Türk Konseyinin ana karar organı olan Devlet Başkanları Konseyi başta olmak üzere Dışişleri Bakanları Konseyi, Aksakallar Konseyi, Kıdemli Memurlar Komitesi ve Sekretarya organları ile konsey çalışmalarını yürütmektedir. Konsey, bir şemsiye kuruluş olma özelliğini Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamenter Asamblesi (TÜRKPA), Türk Akademisi ve Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatı (TÜRKSOY) aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Konseyle ilişkili bir diğer kurum olan Türk İş Konseyi, 2011 yılında Almatıda gerçekleştirilen Ekonomik ve Ticari İşbirliği Zirve Toplantısı ile ortaya çıkmıştır. Üye ülkelerin iş çevrelerinin bir araya geldiği bu konsey kapsamında özel ve kamu sektörleri arasındaki işbirliği çalışmaları desteklenmektedir. Ekonomi alanında gerçekleştirilen ortaklıkların yanında Türk Konseyi çatısı altındaki ülkeler düzenli olarak bölgesel güvenlik meselelerine dair istişarelerde bulunmaktadır. Diğer yandan üye ülkelerde düzenlenen seçimlere gözlemci olarak katılması, Türk Konseyinin siyasi alandaki işbirliği çalışmalarına örnek oluşturmaktadır.

Bugüne kadar konsey kapsamında 6 zirve toplantısı gerçekleştirilmiştir. Türk Konseyine üye olan ülkeler arasında mevcut bulunan kardeşlik, dayanışma ve işbirliği ruhu ve ortak tarih, dil ve kültüre dayanan özel bağlar, düzenlenen zirve toplantılarıyla daha da güçlendirilmektedir.[3] 15 Ekimde Azerbaycanın başkenti Baküde gerçekleştirilecek 7. Devlet Başkanları Zirvesine bu yıl Özbekistan Cumhurbaşkanı Şevlek Mirziyoyevin de katılacağı duyurulmuştur. Türk Konseyi Genel Sekreteri Bağdat Amreyevin Özbekistanın tam üye olarak katılımına ilişkin Bu yıl, dost ve kardeş Özbekistanın, Türk Konseyinin kuruluşunun 10. Yıl dönümünü kutladığımız bu günlerde Konseye katılma kararı almasından ve Türk dünyasında asırlık tarihi bağlardan kaynaklanan yapıcı iş birliği ve ilişkilerin güçlenmeye devam ettiğini görmekten duyduğumuz memnuniyeti ifade etmek isterim. şeklinde bir açıklama yapmıştır.[4] Orta Asyanın en büyük nüfusuna, beşeri kaynaklarına sahip olan Özbekistanın üyeliğinin 15 Ekimde Türk Konseyi ülkeleri Cumhurbaşkanları tarafından onaylanması beklenmektedir. Özbekistanın Ekim ayındaki zirve toplantısına tam üye olarak katılması, işbirliği çalışmalarının ivme kazandığına işaret etmektedir. Bu yeni üyelikle beraber, konsey kapsamında yürütülen barış, güvenlik ve ekonomi alanlardaki işbirliği çalışmaları kuşkusuz güçlenerek devam edecektir. Türk Konseyinin bu atılımı şüphesiz bölgedeki konumunu da kuvvetlendirecektir.

1992 yılında Türk Devletleri Zirveler Süreci ile siyasi, ekonomik ve sosyal alanlarda başlatılan işbirliği çalışmaları 2009 yılında Türk Konseyinin (Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi) kurulmasıyla beraber kurumsallaşma yolunda ilk adım atılmıştır. Kurulduğu günden bu yana bölgesel ve küresel düzeydeki işbirliği çalışmalarıyla ivme kazanan Türk Konseyi, Avrasya coğrafyasında önemli bir yer kazanmıştır. 15 Ekimde Baküde düzenlenecek zirveye Özbekistanın tam üye olarak katılması, 10. yılını kutlayan Türk Konseyinin geleceğe emin adımlarla yürüdüğünü göstermektedir. Özbekistanın üyeliği ile bölgesel ve küresel ölçekte kurulan temaslar güçlenmeye devam edecektir. Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığının açıklamasında ifade edildiği gibi Avrasya coğrafyasında barış, istikrar ve refaha önemli katkılar sağlamak amacıyla kurulan Türk Konseyi, Türk dünyasını geliştirmeye ve şekillendirmeye eskisinden de güçlü bir şekilde devam etmektedir. Ekim ayı içinde gerçekleştirilecek Türk Konseyi 7. Zirvesi kapsamındaki gelişmelerin takip edilmesi ve değerlendirilmesi önem arz etmektedir.

Fotoğraf: turkkon.org

[1] No: 284, 3 Ekim 2019, Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Günü (3 Ekim) HK., *Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı,* 3 Ekim 2019, http://www.mfa.gov.tr/no_284_-turk-dili-konusan-ulkeler-isbirligi-gunu-hk.tr.mfa

[2] A.g.e

[3] Pelin Musabay Baki, Avrasyada Bölgesel İşbirliği Sürecinden İşbirliği Mekanizmasına: Türk Konseyi, *Bilge Strateji*, 10 Eylül 2014, http://bilgestrateji.com/index.php/makaleler/97-avrasya-da-bolgesel-isbirligi-surecinden-isbirligi-mekanizmasina-turk-konseyi

[4] Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Günü, *Timeturk,* 3 Ekim 2019, https://www.timeturk.com/turk-dili-konusan-ulkeler-isbirligi-gunu/haber-1231231

Yazar Hakkında :

Ceyda Acicbe 2017 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü □□□□ mezun oldu. Lisans eğitiminin ardından mezun olduğu yıl Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Bölümü tezli yüksek lisans programına başladı.

Acicbe AVİM'e 2019 Eylül ayında katılmıştır.

Atıfta bulunmak için: ACİCBE, Ceyda. 2026. "KURULUŞUNUN 10. YILINDA TÜRK KONSEYİ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2019 / 65. Ekim 09. Erişim Kasım 08, 2026. https://www.avim.org.tr/tr/Yorum/KURULUSUNUN-10-YILINDA-TURK-KONSEYI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır